

TAMPERE VUORES VÄSTINGINMÄKI
YLEISSUUNNITELMAN NRO 1039 ALUEEN
ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2014

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto	3
2	Inventointialue.....	4
2.1	Topografia, arkeologisesti potentiaalit alueet ja tutkimushistoria.....	4
2.2	Tutkimusalue historiallisella ajalla	4
3	Inventoinnin esi- ja maastotyöt sekä dokumentointi.....	8
4	Havainnot	9
5	Tulokset	11
6	Lähteet.....	11
	Luettelo kohteista.....	13
	Kohdekuvaukset.....	13

Liite 1. Digitaaliukuvaluettelo**Kartat:**

- Kartta 1. Kohteiden sijainti, MK 1: 6000
- Kartta 2. Kohteen 1. Kalamajantie sijainti, MK 1: 1500
- Kartta 3. Kohteen 2. Västingimäki 1 sijainti, MK 1: 1500
- Kartta 4. Kohteen 3. Västingimäki 2 sijainti, MK 1: 1500
- Kartta 5. Kohteen 4. Lahdesjärvi sijainti, MK 1: 1000

Taustakartat:

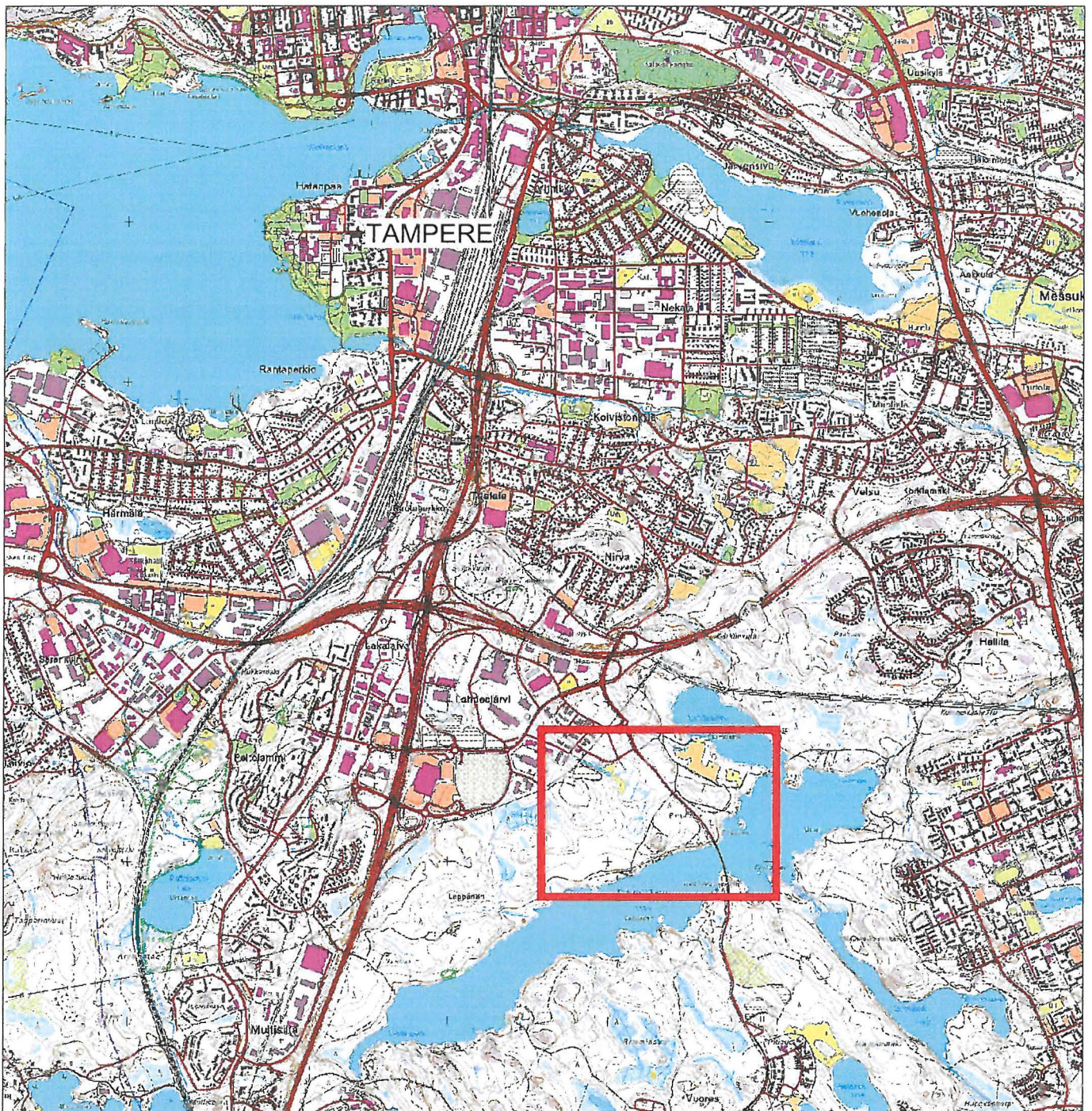
- Maanmittauslaitoksen Maastotietokannan 09/2014 aineistoa
http://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata_lisenssi_versio1_20120501
- Tampereen kaupunkimittaus

TAMPERE VUORES**VÄSTINGIMÄEN YLEISSUUNNITELMA-ALUEEN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2014****TIIVISTELMÄ**

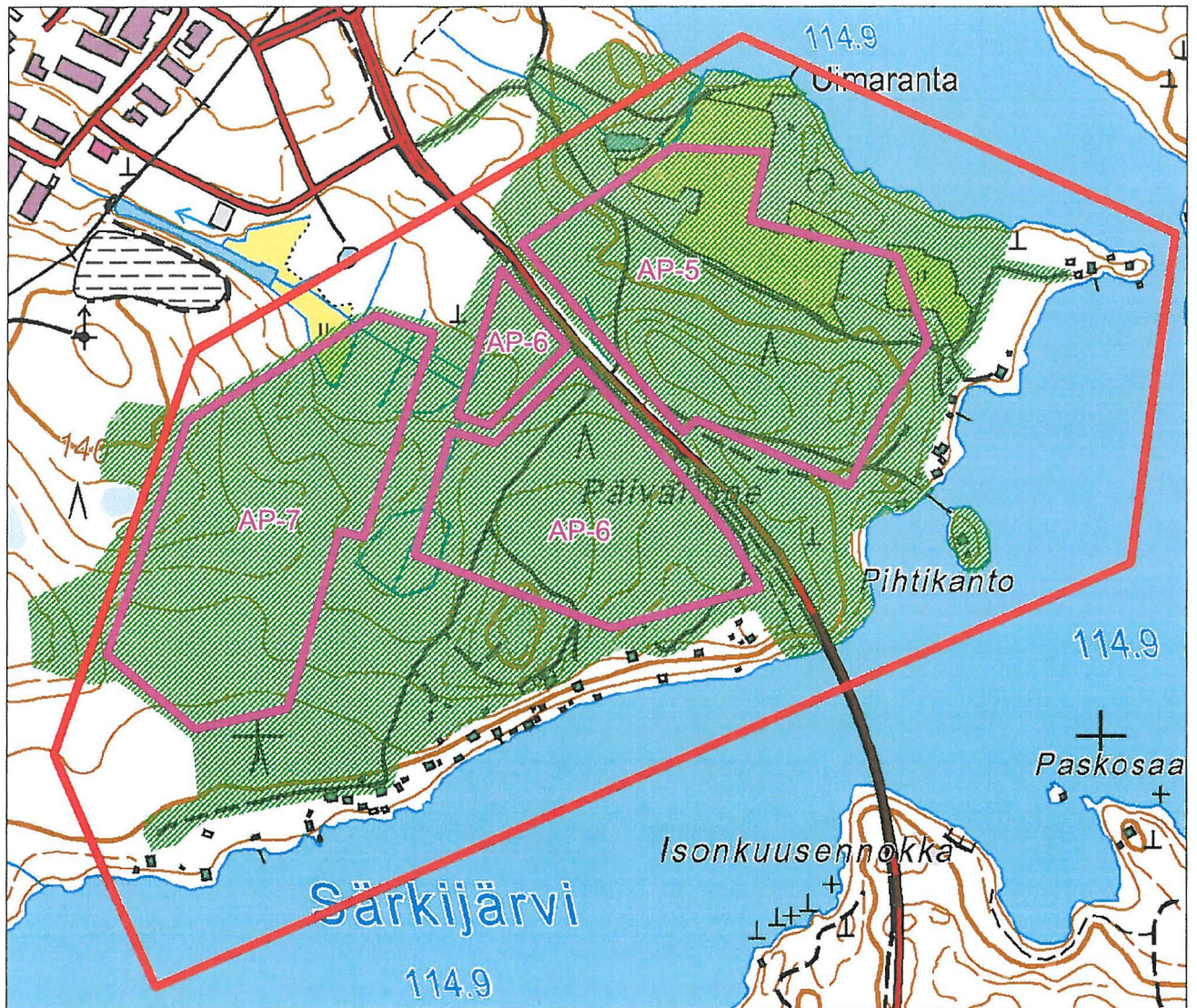
Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy suoritti syksyllä 2014 arkeologisen inventoinnin Tampereen Vuoreksen Västingimäen yleissuunnitelma-alueella. Inventointi toteutettiin tarkemman asemakaavas suunnitelman tausta-aineistoksi antamaan tietoa alueen arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Inventoinnissa tarkastettiin Vuoreksen osayleiskaavassa muuttuvan maankäytön alueiksi merkityt AP-5, AP-6 ja AP-7 merkinnällä varustetut alueet sekä arkeologisesti potentiaaleja alueita edellä mainittujen alueiden lähellä. Inventoinnin kenttätöitä tehtiin 23., 29.9. ja 4.10.2014 ja niistä vastasi arkeologi (FM) Kirsi Luoto. Selvityksessä huomioitiin niin esihistorialliset kuin historiallisenkin ajan muinaisjäännökset, ja sen kustannuksista vastasi Tampereen kaupunki. Inventoinnissa ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä Västingimäen yleissuunnitelma-alueella. Tarkastetuilta alueilta havaittiin kolme iältään nuorehkoa ilmiötä; kolme reserntejä maakuopanteita käsittänyttä kohdetta (kohde 1. Kalamajantie, kohde 2. Västingimäki 1 ja kohde 4. Lahdesjärvi) sekä yksi reserntti raivausröykkiö (kohde 3. Västingimäki 3). Kohteet eivät nuoren ikänsä vuoksi täytä kiinteän muinaisjäännöksen kriteereitä. Kohde 4. Lahdesjärvi (historialliselle ajalle ajoittuva maakuopanne) liittyy sen läheisyydessä sijaitsevaan historialliseen niitty-/peltoalueeseen, joka on ollut käytössä 1700-luvun lopulta alkaen. Kohdetta esitetään suojeltavaksi Västingimäen yleissuunnitelmassa elinkeinohistoriallisiin perusteisiin ja merkittäväksi yleissuunnitelmaan merkinnällä /s, suojeltava rakenne. Muita inventoinnissa löydettyjä kohteita ei esitetä suojelu-kohteiksi.

ARKISTO-JA REKISTERITIEDOT:

Tutkimuksen laji:	Yleissuunnitelma-alueen arkeologinen inventointi
Tutkimuslaitos:	Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy
Inventoiija:	FM Kirsi Luoto
Kenttätöaika:	23., 29.9. ja 4.10.2014
Peruskartta:	2123 08 ja 2123 11
Inventointialueen sijainti:	ETRS-TM35FIN P: 6816815 - 6817790 I: 3287740 - 330065
Tutkimusten rahoittaja:	Tampereen kaupunki
Alkuperäinen tutkimuskertomus:	Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy, arkisto
Kopiot:	Tampereen kaupunki Museovirasto Pirkanmaan maakuntamuseo
Löydöt:	Ei löytöjä.
Aikaisemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Tutkimuksen kuvat:	Tampere Västingimäki, arkeologinen inventointi 2014: 1 – 10 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistossa)

Kuva 1. Inventointialueen suurpiirteinen sijainti merkitty kartalle punaisella neliöllä. Pohjakartta © Maanmittauslaitos 10/2014.

Kuva 2. Yleissuunnitelma-alue ja tarkastetut alueet. Yleissuunnitelma-alueen raja punaisella viivalla, tarkastetut alueet rasteroitu vihreällä. Pohjakartta © Maanmittauslaitos.

1 Johdanto

Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy suoritti syksyllä 2014 arkeologisen inventoinnin Tampereen Vuoreksen Västingimäen yleissuunnitelma-alueella (yleissuunnitelma 1039, diaarinumero 6794/10.02.03/2014). Inventointi toteutettiin tarkemman asemakaava-suunnitelman tausta-aineistoksi antamaan tietoa alueen arkeologisesta kulttuuriperinnöstä. Inventoinnissa tarkastettiin Vuoreksen osayleiskaavassa muuttuvan maankäytön alueiksi merkityt AP-5, AP-6 ja AP-7 merkinnöillä varustetut alueet sekä arkeologisesti potentiaaleja alueita välittömästi edellä mainittujen alueiden lähellä. Inventoinnin kenttätyöt tehtiin 23., 29.9. ja 4.10.2014 ja niistä vastasi arkeologi (FM) Kirsi Luoto.

Inventoinnissa keskityttiin etsimään uusia muinaisjäännöksiä muuttuvan maankäytön alueilta, lisäksi tarkastettiin muutamia esityövaiheessa mielenkiintoisilta vaikuttaneita maastonkohtia myös muuttuvan maankäytön alueiden ulkopuolelta. Selvityksessä huomioitiin niin esihistorialliset kuin historiallisenkin ajan muinaisjäännökset, ja sen kustannuksista vastasi Tampereen kaupunki.

2 Inventointialue

2.1 Topografia, arkeologisesti potentiaalit alueet ja tutkimushistoria

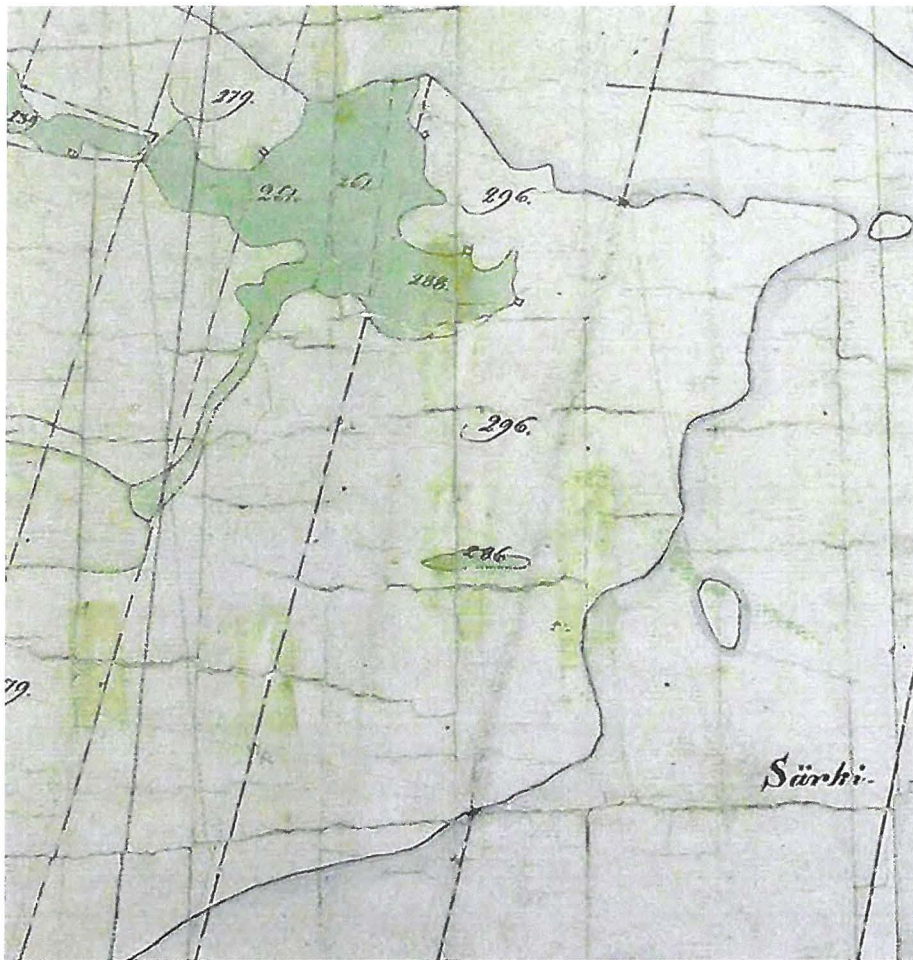
Västingimäen yleissuunnitelma-alue sijaitsee Vuoreksen osayleiskaava-alueen pohjoisosassa, Särkijärven pohjoisrannalla, Särkijärven sillan pohjois- ja luoteispuolella. Koillisessa tutkimus-alue rajautuu Lahdesjärveen ja kaakossa Särkijärveen. Alue on maastonmuodoiltaan vaihteleva ja pääosin metsän peittämä. Alueen pohjoisosassa, Lahdesjärven rannan tuntumassa on kuitenkin nykyään heinää kasvava, laajahko peltoalue, jonka pohjoispuolella sijaitsee Lahdesjärven uimaranta. Särkijärven rannoilla sijaitsee joitakin pääasiassa kesäkäytössä olevia huvi-
loita, mutta myös joitakin ympäri vuoden asuttuja kiinteistöjä. Järven ranta-alueet, kuten maasto kauttaaltaan tutkimusalueella, ovat kivisiä. Ranta-alueet Lahdesjärven rannalla ovat topografialtaan melko tasaisia, Särkijärven puolella ne ovat jyrkempiä varsinkin Särkijärven ylittävän sillan tuntumassa. Västingimäen yleissuunnitelma-alue sijaitsee korkeustasojen 115 – 147,5 m mpy välisellä alueella. Selkeitä muinaisrantaterasseja ei alueella ollut maastossa havaittavissa.

Alueelta ei tunneta ennestään kiinteitä muinaisjäännöksiä tai arkeologisia irtolöytöjä. Aluetta koskevien esitietojen valossa pidettiin eritoten elinkeinohistoriallisten muinaisjäännösten, kuten esimerkiksi kaskiröykkiöiden ja hiilimiilujen, sekä asutushistoriallisten muinaisjäännösten, kuten rajamerkkien, esiintymistä alueella mahdollisena. Potentiaaleina alueina edellä mainittuja ja muita historiallisen ajan muinaisjäännöksiä ajatellen on pidettävä koko suunnittelualuetta.

Tampereen kaupungin perusinventointi on vuodelta 1994 (Nurminen), jосkaan nyt inventoinnin kohteena ollutta aluetta ei tuolloin tarkastettu. Vuoreksen osayleiskaava-alueen historiallisen ajan muinaisjäännöksiä on inventoitu Tampereen museoiden Ulla Tupalan toimesta vuonna 2002. Inventoinnissa ei tarkastettu Västingimäen yleissuunnitelma-aluetta. Inventointialuetta lähimmät arkeologiset kohteet ovat Lempäälän Lehtivuoren (1000007098) ajoittamaton röykkiökohde 2,8 km tutkimusalueesta etelälounaaseen, Rajasaaren historiallinen rajamerkki 3,2 km alueesta luoteeseen, Pärrinkosken historiallinen vesimylly (1000019472) 2,8 km tutkimusalueesta länsiluoteeseen, Finnimäen (1000006449) historiallinen kiviaita 3 km itäkoilliseen ja Turtolan (Messukylän) historiallinen kylätontti (1000019047) 3 km tutkimusalueesta koilliseen.

2.2 Tutkimusalue historiallisella ajalla

Inventointialueella ei tiedetä sijainneen kiinteää asutusta historiallisella ajalla. Aluetta kuvaavassa varhaisimmassa karttaesityksessä, Johan Florinin (1780-83) isojakokartassa (kuvat 3 ja 4), alue on Messukylän kylän takamaata ja niittyä. Isojaon täydennyskartassa (Lindh 1867, kuvat 5 ja 6) tilanne on yhä sama kuten aluetta kuvaavissa pitäjänkarttaotteissa 1800-luvun ensimmäiseltä puoliskolta (kuva 7). Kalmbergin kartaston karttaan (1855) on mielenkiintoisesti merkitty Lahdesjärven ja Särkijärven kautta kulkeva ja Messukylään ja sen takamaita yhdistävä talvitie (kuva 8). 1900-luvun alun asutushistoriallinen tilanne käy hyvin ilmi nk. Senaatinkartasta (kuva 9). Kartassa inventointialuetta lähinnä oleva asutus sijoittuu Lahdesjärven pohjukkaan, jonne on merkitty torpanpaikka.

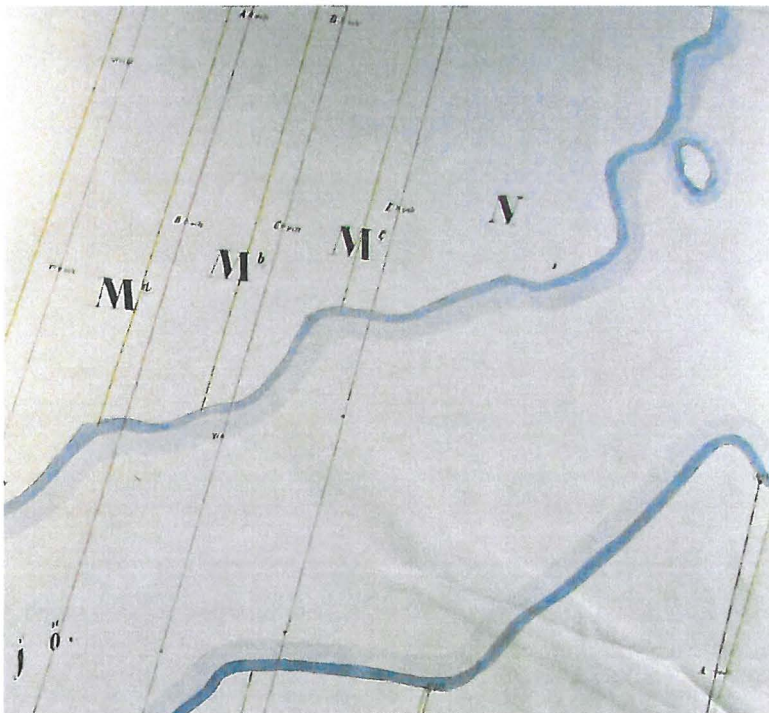
Kuva 3. Ote isojakokartasta (Florin 1780-83), jossa näkyy alueella sijainnut Messukylän niitty-
alue ja niittyladot.

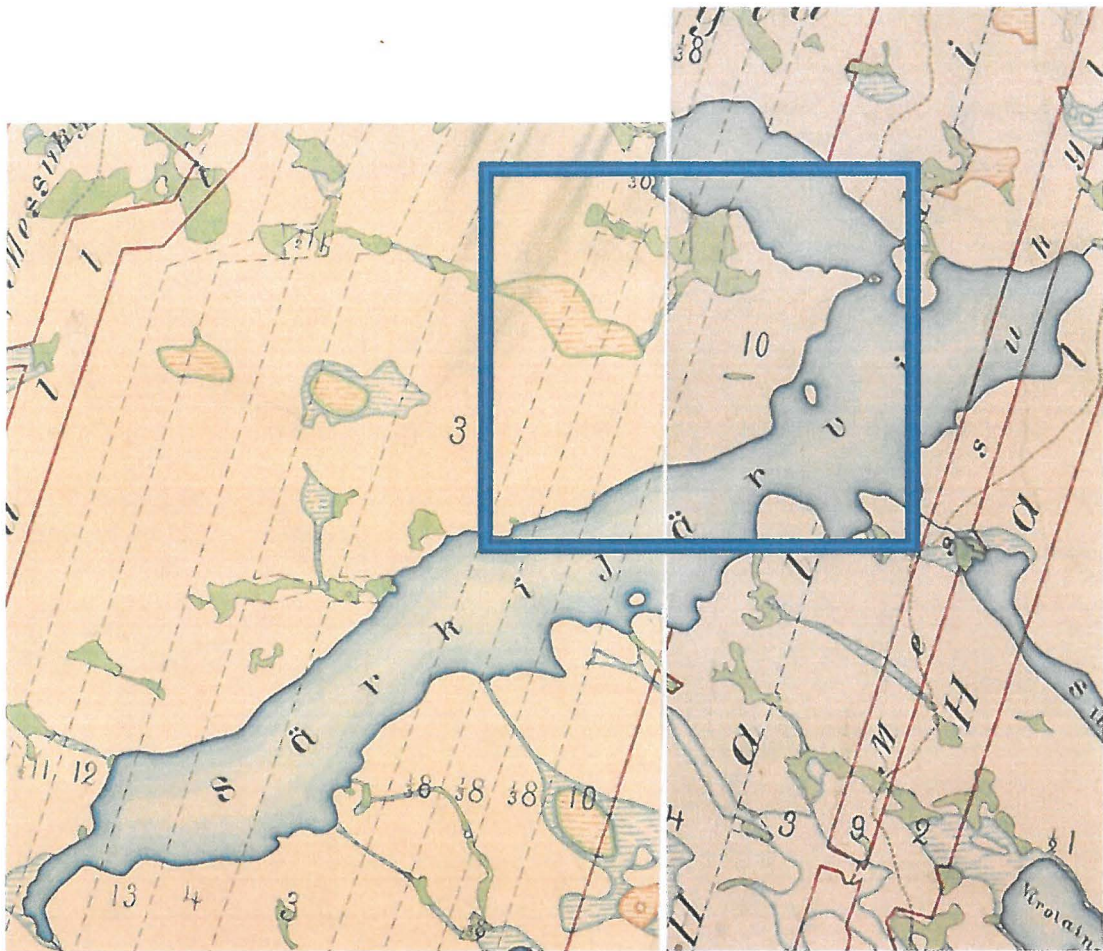
Kuva 4. Ote Florinin (1780-83) isojakokartan tutkimusalueen eteläosaa kuvaavasta lehdestä.

Kuva 5. Lindhin (1867) isojaon täydennyskartan Lahdesjärven ympäristöä kuvaava osa.

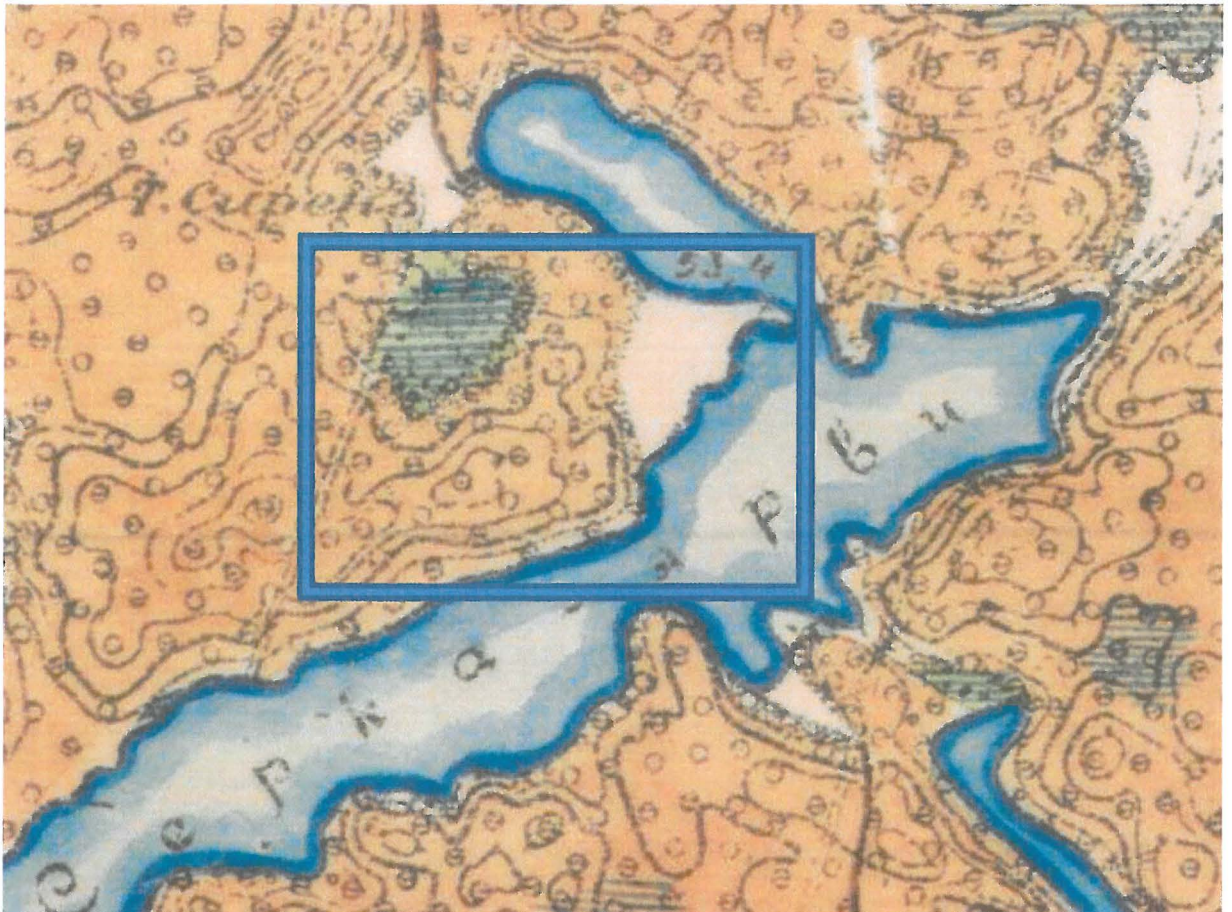
Kuva 6. Lindhin (1867) isojaon täydennyskartan inventointialueen eteläosaa kuvaava osa.

Kuva 7. Pitäjänkarttaote 1800-luvun ensimmäiseltä puoliskolta. Inventointialueen suurpiirteinen sijainti merkitty kartalle sinisellä neliöllä.

Kuva 8. Ote Kalmbergin kartaston kartasta, johon on merkitty Lahdesjärven ja Särkijärven yli kulkeva talvitie.

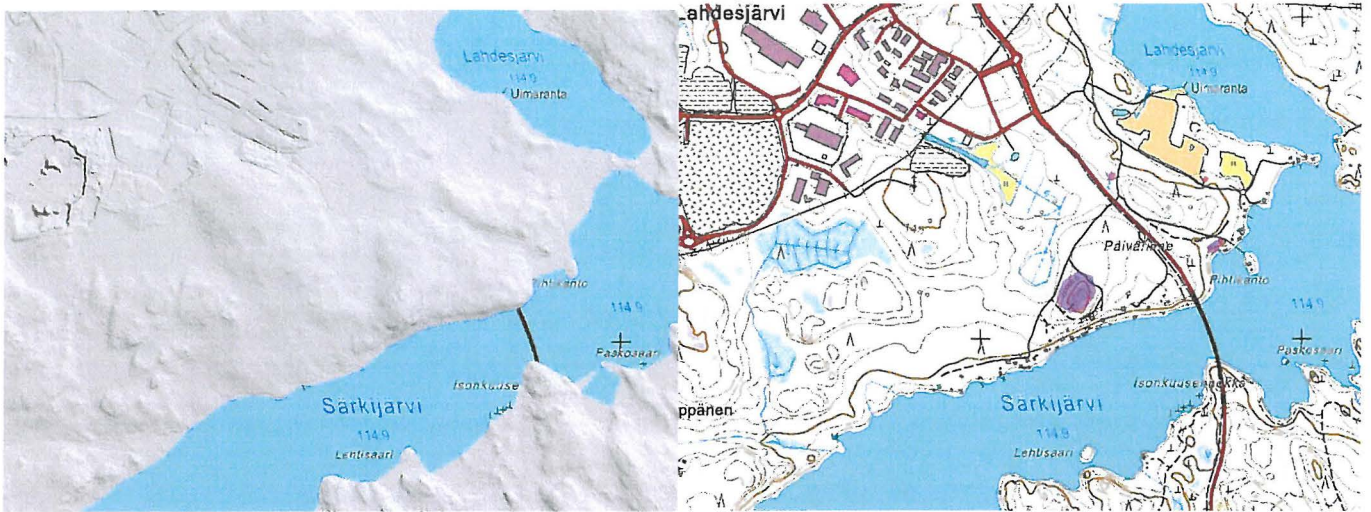

Kuva 9. Ote Senaatin kartaston inventointialuetta kuvaavasta karttalehdestä. Kartta on koostettu vuosien 1870 – 1917 välisenä aikana Venäjän valtion toimesta. Inventointialueen suurpiirteinen sijainti merkitty sinisellä neliöllä.

3 Inventoinnin esi- ja maastotyöt sekä dokumentointi

Inventoinnin esityövaiheessa tutustuttiin alueen historialliseen kartta-aineistoon Kansallisarkistossa sekä Kansallisarkiston digitaaliarkistossa. Esityövaiheessa tarkasteltiin myös muinaisjäännösrekisterin tietoja koskien alueen lähistön kiinteitä muinaisjäännöksiä ja tutustuttiin alueen tutkimushistoriaan. Alueen esihistoriaan ja historiaan tutustuttiin paikallishistoriateoksen (Arajärvi 1954) avulla. Arkeologisesti potentiaaleja alueita pyrittiin hahmottamaan myös Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistosta (kuva 10), jonka käsittelyssä tulkittavaan muotoon käytettiin Lastools-tietokoneohjelmistoa. Lastoolsissa saatua bittikarttakuvaa käsiteltiin myös QGIS-paikkatieto-ohjelmistossa.

Inventoinnin kenttätöitä tehtiin 23., 29.9. ja 4.10.2014. Inventoinnissa etsittiin uusia muinaisjäännöksiä yleissuunnitelma-alueen muuttuvan maankäytön alueilta, joita olivat neljä Vuoreksen osayleiskaavassa AP-merkinnällä varustettua aluetta ympäristöineen. Inventoinnissa huomioitiin niin esihistorialliset kuin historiallisenkin ajan muinaisjäännökset. Inventointimenetelmä oli kentällä käytössä pääasiassa silmämääräinen havainnointi. Myös tuulenkaatoja ja muita pintamaastaan rikkoutuneita maastonkohtia tarkasteltiin. Tarvittaessa arkeologisesti mielenkiintoisiin kohtiin oli myös varauduttu kaivamaan koekuoppia. Muuttuvan maankäytön alueiden ulkopuolella, mutta silti lähistöllä sijainneita alueita tarkastettiin siltä osin, kun esityövaiheessa läpi käydyssä laserkeilaus-aineistoissa havaittiin mahdollisia arkeologisesti mielenkiintoisia ilmiöitä.

Kuva 10. Kuva Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistosta muodostetusta bittikarttakuvasta, ja siitä QGIS-ohjelmistossa muokattu rekisteröinti, johon mielenkiintoisiksi tulkitut ilmiöt on merkitty punertavin palloin ja sinisellä aluerajauksella.

Havaintoja ja inventoinnin kulkua dokumentoitiin sanallisen kuvauksen lisäksi ottamalla digitaalivalokuvia ja paikantamalla tehdyt havainnot satelliittipaikanninta (tarkkuus +/- 5 - 10 m) käyttäen. Koordinaatit on ilmoitettu ETRS-TM35FIN -tasokoordinaatteina. Jälkityövaiheessa digitaalivalokuvat luettelointiin Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistoon ja kartat piirrettiin puhtaaksi käyttäen Map Info- GIS paikkatieto-ohjelmistoa.

4

Havainnot

Suunnittelualueen muuttuvan maankäytön alueet tarkastettiin maastossa jalkaisin liikkuen. Inventointialueen havaittiin olevan erittäin kivistä, ja kaikki Maanmittauslaitoksen Lidar-aineistossa esiintyneet anomaliat osoittautuivat siirtolohkareiksi (kuva 11), joita alueella oli runsaasti.

Kuva 11. Inventointialueen metsäosuuksien maasto oli hyvin kivistä. kuvattu koillisesta. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 1)

1700-luvun lopun isojakokartassa (Florin 1780-83) näkyvät niittylatojen paikat (kuva 12) käytiin maastossa läpi, mutta merkkejä niistä säilyneistä rakenteista ei havaittu. Havaintomahdol-

lisuudet olivat alueella pääosin hyvät, tosin peltoalueella ja sen reunoilla näkyvää haittasi paikoin runsas aluskasvillisuus.

Kuva 12. Kuvassa inventointialueella jo 1700-luvun lopussa sijainnutta niittyaluetta, joka nykyään on heinää kasvavaa peltoa. Kuvan vasemmassa laidassa sijaitsee yksi 1780-1783 (Florin) kartassa esiintyvä niittyladon paikka, jolla ei kuitenkaan havaittu merkkejä latoon liittyneistä rakenteista. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 2)

Inventointialueen ranta-alueita tarkastettiin silmämääräisesti, mutta mitään arkeologisesti mielenkiintoista ei havaittu. Ranta-alueet ovat muun maaston tavoin kivisiä, eikä niiden topografiassa ollut maastossa havaittavissa arkeologisesti erityisen mielenkiintoisia kohtia (kuva 13). Maastotarkastuksen yhteydessä kiinnitettiin erityistä huomiota mahdollisuuteen löytää alueelta historiallisia rajamerkkejä. Rajamerkkeihin liittyviä rakenteita ei tarkastuksessa kuitenkaan havaittu.

Kuva 13. Tarkastetut ranta-alueet olivat kivisiä. Kuvattu pohjoiskoillisesta. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 3)

Vuoreksen osayleiskaavassa AP-merkinnöin varustettujen alueiden kohdalta tai läheisyydestä ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä tai muista arkeologisista kohteista. Tarkastetuilta alueilta tehtiin neljä havaintoa, joita ei kuitenkaan voida pitää suojelukohteina. Havaitut kohteet eli kolme maakuopannekohdetta (kohteet 1. Kalamajantie, 2. Västingimäki 1 ja 4. Lahdesjärvi) ja yksi raivausröykkiökohde (kohde 3. Västingimäki 2), on esitelty tarkemmin jäljempänä raportin kohdekuvauksissa.

5 Tulokset

Västingimäen yleissuunnitelma-alueelta ja Vuoreksen osayleiskaavassa AP-merkinnöin varustettujen alueiden kohdalta tai läheisyydestä ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Tarkastetuilta alueilta havaittiin neljä iältään nuorehkoa, arviolta 1900-luvulta peräisin olevaa ilmiötä; kolme resentejä maakuopanteita käsittänyttä kohdetta (kohde 1. Kalamajantie, kohde 2. Västingimäki 1 ja kohde 4. Lahdesjärvi) sekä yksi resenti raivausröykkiö (kohde 3. Västingimäki 3). Kohteet eivät nuoren ikänsä vuoksi täytä kiinteän muinaisjäännöksen kriteereitä.

Kohde 4. Lahdesjärvi (historialliselle ajalle ajoittuva maakuopanne) liittyy sen läheisyydessä sijaitsevaan historialliseen niitty-/peltoalueeseen, joka on ollut käytössä 1700-luvun lopulta alkaen. Kohdetta esitetään suojeltavaksi Västingimäen yleissuunnitelmassa elinkeinohistoriallisin perustein ja se esitetään merkittäväksi yleissuunnitelmaan merkinnällä /s, suojeltava rakenne. Muita inventoinnissa löydettyjä kohteita ei esitetä suojelukohteiksi.

Tampereella 18.11.2014

Kirsi Luoto
FM, arkeologi
Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy

6 Lähteet

Painamattomat lähteet:

Nurminen, Teija 1994. Tampere inventointi 1994. Tampereen museot. Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa.

Tupala, Ulla 2002. Tampereen kaupunki, Lempäälän kunta Vuoreken osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointikertomus (historiallisen ajan muinaisjäännökset). Pirkanmaan maakuntamuseon arkistossa.

Painetut lähteet:

Arajärvi, Kirsti 1954. Messukylän – Teiskon – Aitolahden historia I. Tampere.

Niukkanen, Marianna 2009. Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännökset, tunnistaminen ja suojelu. Museoviraston Rakennushistorian osaston oppaita ja ohjeita 3.

Digitaaliset lähteet:

Museovirasto, Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, Muinaisjäännösrekisteri.
http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/mjreki/read/asp/r_default.aspx (09/2014)

Museovirasto, Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, Hankerekisteri.
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx> (09/2014)

Museovirasto, Kulttuuriympäristö rekisteriportaali, Kulttuuriympäristön tutkimusraportit/ arkeologia.
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx> (09/2014)

Kartat:

Florin 1780-1783. Messukylän isojakokartta. Maanmittauslaitoksen arkisto.

Lindh 1867. Messukylä ja Hallila, isojaon täydennyskartta. Kansallisarkisto, sig. H 50 16/14-15.

Digitaaliset kartat:

Kalmberg, G.A. 1855. Kalmbergin kartasto R III : List 8.
https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/6901/URN_NBN_fi_jyu-2007802.pdf?sequence=1 (24.9.2014)

Pitäjänpitäjä. Messukylä 2123 08. Kansalliskarto: Maanmittauslaitos > Maanmittauslaitoksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma) > Pitäjänpitästasto > Aitolahdi, Messukylä (2123 08 la.* -/- -) <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=3110399> (24.9.2014)

Pitäjänpitäjä. Messukylä 2123 11. Kansalliskirjasto: Maanmittauslaitos > Maanmittauslaitoksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma) > Pitäjänkartasto > Aitolampi, Messukylä (2123 11) <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=8926052> (24.9.2014)

SenaatinkartastoTampere (XIX-XX). Kansallisarkisto Maanmittaushallitus > Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma) > Senaatin kartasto > [Tampere] (XIX-XX 24-25) <http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=1163823> (24.9.2014)

TAMPERE VUORES

VÄSTINGIMÄEN YLEISSUUNNITELMA-ALUEEN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2014

Kirsi Luoto

Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy

Luettelo inventoinnissa tarkastetuista ja löydetystä kohteista.

Nro	Kohteen nimi	Kohteen laji	Tyyppi	Ajoitus	P: (ETRS-TM35FIN)	I: (ETRS-TM35FIN)
1	Kalamajantie	muu kohde	maarakenteet/kuopat	historiallinen, 1900-luku	P:6817492	I: 329559
2	Västingimäki 1	muu kohde	maarakenteet/kuopat	historiallinen, 1900-luku	P: 6817052	I: 329084
3	Västingimäki 2	muu kohde	kivirakenteet/ röykkiöt	historiallinen, 1900-luku	P: 6817272	I: 328877
4	Lahdesjärvi	muu kohde	maarakenteet/kuopat	historiallinen, 1900-luku ?	P: 6817625	I: 329757

HAVAITUT KOHTEET

1. KALAMAJANTIE

Nimi:	Kalamajantie
Kunta/kaupunginosa/tila	Tampere/Vuores/ 837-585-10-32
Laji:	muu kohde
Ajoitus:	historiallinen, 1900-luku
tyyppi/tyypin tarkenne	maarakenteet/ kuopat
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
P:	P: 6817492
I:	I: 329559
Z/m.mpy	120 m mpy
Koord.selite	Kuopanteen eteläosan koordinaatit.
Etäisyystieto	Tampereen Tuomiokirkosta kirkosta 5,7 km kaakkoon.
Peruskartta:	2123 08
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus:

ETRS-TM35FIN-tasokoordinaattien P: 6817492, I: 329559 osoittamassa kohdassa, osayleiskaavaan AP-5 –merkinnällä varustetun alueen keskiosasta, noin 35 m Kalamajantiestä etelälounaaseen, metsäisessä mäenrinteessä havaittiin pitkänomainen, pohjoiskoillis – etelälounaissuuntainen, kaksiosainen maakuopanne (kuva 14). Kuopanne sijaitsi rinteessä korkeuskäyriä vasten.

Kuva 14. Maakuopanne metsäisessä mäenrinteessä. Kuvattu lounaasta. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 4)

Kuopanne oli pituudeltaan yhteensä noin 7 m ja leveyttä sillä oli 0,7 – 1,1 m. Kuopanne oli syvimmillään 0,5 m ja sen reunat olivat melko selkeärajaiset. Kuopanne oli kaksiosainen ja sen eteläisemmän osion pituus on noin 5 m ja pohjoisemman noin 1,1 m. Pohjoisemman kuopanteen länsireunalla kasvoi joitakin kymmeniä vuosia vanha kuusi. Kuopanteeseen tehtiin kaksi koepistoa (kuva 15), joiden maannokset olivat molemmissa seuraavanlaiset:

- 0 – 5 cm turve
- 5 – 15 cm harmaa, mullansekainen hiesu
- 15 – 35 cm punertava hiesu

Kuva 15. Kuopanteeseen tehty koepisto 1. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 5)

Koepistoissa ei ollut havaittavissa huuhtoutumiskerrosta, mikä viittaisi kaivannon olevan iältään nuori. Maakuopanne sijaitsee yhä käytössä olevalla rajalla, ja onkin mahdollista, että kyseessä on jonkinlainen nuori rajamerkintä. Kuopanne saattaa olla myös perunakuopan jäännös, sijaitseehan sen pohjoispuolella pelto. Iältään nuori kuopanne ei kuitenkaan täytä kiinteän muinaisjäännöksen kriteereitä.

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

Luokitusehdotus: Muu kohde. Huuhtoutumiskerroksen puuttuminen koepiston maannoksesta viittaa siihen, että kohde on verrattain nuori iältään. Kohde ei täytä ikänsä ja luonteensa puolesta kiinteän muinaisjäännöksen kriteereitä.

Kartat: Kartat 1 ja 2

Kuvat: Tampere Västingimäki 2014: 4 ja 5

2. VÄSTINGIMÄKI 1

Nimi:	Västingimäki 1
Kunta/kaupunginosa/tila	Tampere/Vuores/ 837-585-8-86
Laji:	muu kohde
Ajoitus:	historiallinen, 1900-luku
tyyppi/tyypin tarkenne	maarakenteet/ kuopat
Rauhoitusluokka:	-

Lukumäärä:	2
P:	P: 6817052
I:	I: 329084
Z/m.mpy	125 m mpy
Koord.selite	Kuopanteen A koordinaatit.
Etäisyystieto	Tampereen Tuomiokirkosta kirkosta 6,1 km etelä-kaakkoon.
Peruskartta:	2123 08
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus:

ETRS-TM35FIN-tasokoordinaattien P: 6817052, I: 329084 osoittamassa kohdassa, lähellä Vuoreksen osayleiskaavaan AP-7 –merkinnällä varustetun alueen eteläreunaa, sijaitsee kaksi pitkänomaista maakuopannetta (A ja B, kuva 16).

Kuva 16. Kuvassa vasemmalla kuopanne A kuvattuna etelälounaasta, ja kuopanne B sen takana vasemmalla. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 7)

Koordinaatit osoittavat kuopanteen A sijaintipaikan. Kuopanteet sijaitsevat vierekkäin nuorta kuusikkoa kasvavassa mäenrinteessä. Niiden vierestä itäpuolelta noin 25 m päässä kulkee polku. Kuopanteista läntisempi (A) on mitoiltaan 5 x 1,2 m ja syvyyttä sillä on 0,5 m. Kuopanteeseen tehtiin kaksi koepistoa, joiden maannokset olivat seuraavat:

Koepisto 1:

- 0 – 10 cm turve
- 10 – 15 cm multa
- 15 – 20 cm harmaanruskea hiesu
- 20 – 25 cm ruskea hiesu

Kuva 17. Koepisto 1 kuopanne A:ssa. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 8)

Koepisto 2:

- 0 – 5 cm turve
- 5 – 20 cm ruskea hiesu

Kuva 18. Koepisto 2 kuopanne A:ssa. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 9)

Kuopanne B sijaitsee metrin koilliseen kuopanteesta B. Se on mitoiltaan 5 x 1,5 m ja syvyyttä sillä on 0,7 m. Kuopanteen länsiseinämässä on iso maakivi, jonka halkaisija on noin metrin. Kuopanteeseen tehtiin koepisto, jonka maannos oli seuraava:

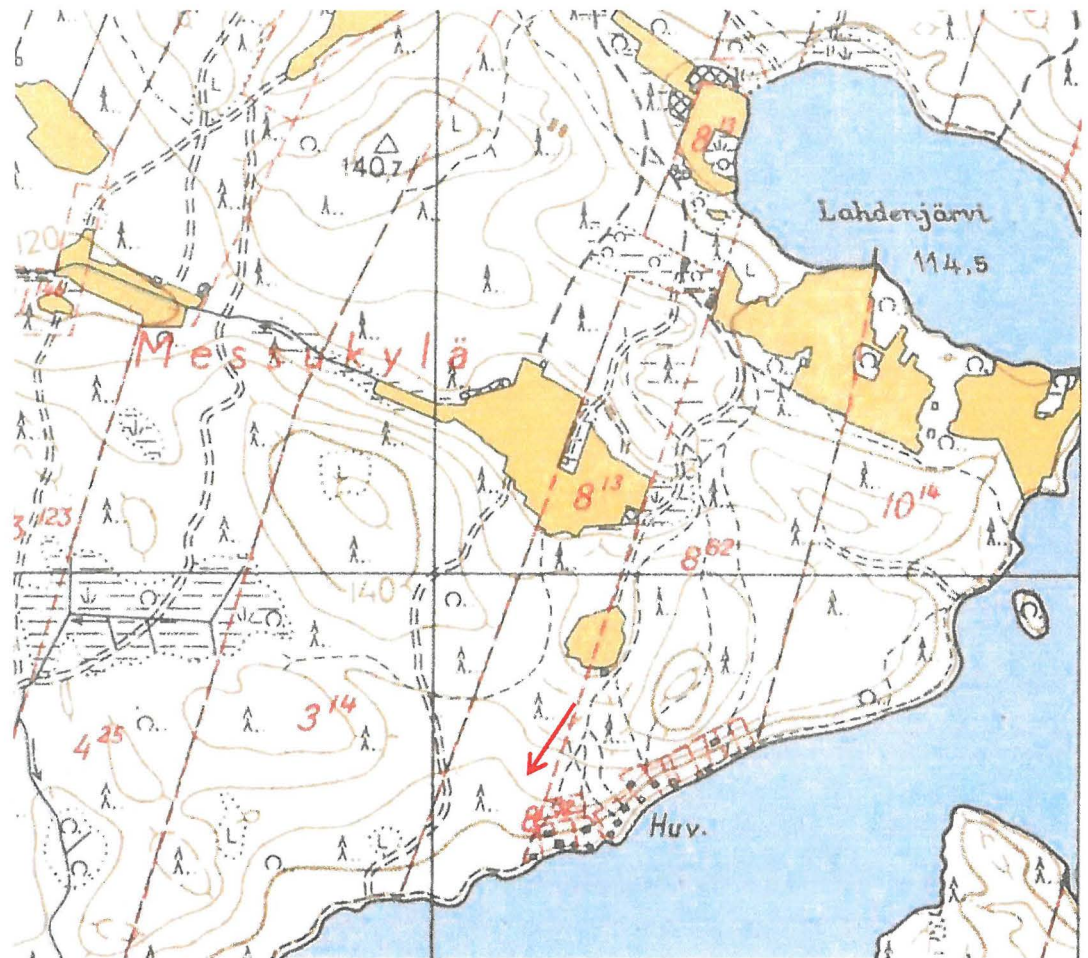
Koepisto 3:

- 0 – 10 cm turve
- 10 – 20 cm ruskea hiesu

Kuva 19. Koepisto 3 kuopanne B:ssä. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 10)

Molempien kuopanteiden reunat olivat selvärajaiset ja profiililtaan melko jyrkät. Huuhtoutumiskerroksen puuttuminen koepistojen maannoksesta kertoo myös osaltaan, että kuopanteet ovat iältään melko nuoria. Kuopanteet sijaitsevat metsikössä, eikä niiden läheisyydessä ole historiallisten karttojen mukaan sijainnut peltoa tai niittyä, joten todennäköisesti kuopat eivät ole säilytyskuopanteita. Kuopat saattavat liittyä alueen metsän hyödyntämiseen: Särkijärven pohjoispuolella on vielä 1950-luvun alussa risteillyt useita talviteitä, jotka liittynevät puunhakkuuseen ja puiden kuljettamiseen hakkuutyömailta jalostuslaitoksiin. Yksi talvitie näyttää vuoden 1953 peruskartan mukaan kulkeneen juuri kohteen läheltä länsipuolelta (kuva 20).

Kuva 20. Ote vuoden 1953 peruskartasta, johon Västingimäen alueella kulkeneet talvitie on merkitty kaksoiskatkoviivalla. Punainen nuoli osoittaa kohteen suurpiirteisen sijainnin.

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

Luokitusehdotus ja kohteen rajauksen perustelu: Muu kohde. Huuhtoutumiskerroksen puuttuminen koepistojen maannoksesta viittaa siihen, että kohde on verrattain nuori iältään. Kohde ei ikänsä ja luonteensa perusteella täytä kiinteän muinaisjäännöksen kriteereitä.

Kartat: Kartat 1 ja 3

Kuvat: Tampere Västingimäki 2014: 7 – 10

3. VÄSTINGINMÄKI 2

Nimi:	Västingimäki 2
Kunta/kaupunginosa/tila	Tampere/Vuores/ 837-585-3-22
Laji:	muu kohde
Ajoitus:	historiallinen, 1900-luku
tyyppi/tyypin tarkenne	kivirakenteet/röykkiöt
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	1
P:	P: 6817272
I:	I: 328877
Z/m.mpy	137,5 m mpy
Koord.selite	Röykkiön koordinaatit.
Etäisyystieto	Tampereen Tuomiokirkosta kirkosta 5,8 km etelä-kaakkoon.
Peruskartta:	2123 08
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus:

ETRS-TM35FIN-tasokoordinaattien P: 6817272, I: 328877 osoittamassa kohdassa, osayleiskaavaan AP-7 –merkinnällä varustetun alueen länsirajalla, havaittiin osittain särmikkäistä kivistä kasattu maansekainen röykkiö (kuvat 21-23). Röykkiön mitat ovat 2 x 1 m ja korkeutta sillä on 0,7 m. Kivet röykkiössä ovat halkaisijaltaan 30 – 50 cm ja osin sammaloituneita. Raunio sijaitsee maapohjalla, ja sen ohi kulkee polku. Raunio vaikuttaa resentiltä, ja se lieneekin polun raivauksen yhteydessä syntynyt. Aluetta kuvaavien historiallisten karttojen mukaan kyseessä ei ole rajamerkki. Resentti rakenne ei täytä kiinteän muinaisjäännöksen tunnusmerkkejä.

Kuva 21. Raivausröykkiö kuvattuna lännestä. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 11)

Kuva 22. Resentti raivausröykkiö polun vieressä. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 6)

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

Luokitusehdotus: Muu kohde. Resentti röykkiö ei täytä kiinteän muinaisjäännöksen kriteereitä.

Kartat: Kartat 1 ja 4

Kuvat: Tampere Västingimäki 2014: 6

4. LAHDESJÄRVI

Nimi:	Lahdesjärvi
Kunta/kaupunginosa/tila	Tampere/Vuores/ 837-585-10-17
Laji:	muu kohde
Ajoitus:	historiallinen, 1900-luku ?
tyyppi/tyypin tarkenne	maarakenteet/ kuopat
Rauhoitusluokka:	-
Lukumäärä:	2
P:	P: 6817625
I:	I: 329757
Z/m.mpy	115 m mpy
Koord.selite	Kuopan A koordinaatit.
Etäisyystieto	Tampereen Tuomiokirkosta kirkosta 5,6 km kaakkoon.
Peruskartta:	2123 08
Aiemmat tutkimukset:	Ei aiempia tutkimuksia.
Aiemmat löydöt:	Ei aiempia löytöjä.
Löydöt:	Ei löytöjä.

Kohteen kuvaus:

ETRS-TM35FIN-tasokoordinaattien P: 6817625, I: 329757 osoittamassa kohdassa, osayleiskaavaan AP-7 –merkinnällä varustetun alueen pohjoispuolella, kaavaan merkityn ja Lahdesjärven etelärantaa mukailevan ulkoilureitin välittömässä läheisyydessä on havaittavissa kaksi maakuopannetta (A ja B). Kuopat sijaitsevat metsässä, pienen kumpareen länsilounaisrinteessä. Kohteesta noin 60 m lounaaseen sijaitsee nykyään heinää kasvava peltoalue. Kohteen koordinaatit viittaavat kuopanteista läntisempään (A).

Kuva 23. Lahdesjärven kaksi maakuopannetta kuvattuna koillisesta. Venla Luoto seisoo kuopanteessa B, jonka taustalla nuolella merkitty kuopanne A. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 12)

Kuva 24. Lahdesjärven kaksi maakuopannetta kuvattuna ylärinteestä länsiluoteesta. Venla Luoto seisoo kuopanteessa B, jonka edustalla ympyrällä merkitty kuopanne A. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 13)

Kuopanne A:

Kuopanteista läntisempi on muodoltaan pyöreä ja sen halkaisija on noin 1,7 m. Syvyyttä kuopanteella on 0,4 m. Kuopanteen eteläreunalla on noin 1m leveä ja 0,2 m korkea maavalli. Kuopanteeseen tehtiin koepisto, jonka maannoksessa ei

ollut havaittavissa huuhtoutumiskerrosta tai hiiltä. Maannos koepistossa oli seuraavanlainen:

0 – 5 cm turve

5 – 15 cm ruskea hiesu

Kuva 25. Koepisto kuopanteessa A. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 14)

Kuopanne B:

Kuopanne B sijaitsee noin 2,5 m itään ja alarinteeseen kuopanteesta A. Kuopanne B on muodoltaan pitkänomainen ja sen mitat ovat 2,5 m x 1,2 m. Syvyyttä kuopalla on 0,4 m. Kuopanteen etelä- ja itäreunalla on noin 1 m leveä ja 0,2 m korkea maavalli. Kuopanteeseen tehdyssä koepistossa ei ollut havaittavissa huuhtoutumiskerrosta tai hiiltä. Maannos koepistossa oli seuraava:

0 – 5 cm turve

5 – 25 cm ruskea hiesu

Kuva 26. Koepisto kuopanteessa B. (Kuva: Tampere, Västingimäki 2014: 15)

Kuopanteiden reunat olivat selkeärajaiset ja etenkin kuopanteen B seinämät yhä jyrkkäpiirteiset. Myös huuhtoutumiskerroksen puuttuminen viittaa kuoppien nuoreen ikään. Kuopat ovat todennäköisesti peräisin 1900-luvulta ja lienevät peruna- tai nauriskuoppien jäännöksiä, sijaitseehan niiden läheisyydessä vanha pelto.

Havainto-olosuhteet: Hyvät.

Luokitusehdotus: Muu kohde. Huuhtoutumiskerroksen puuttuminen koepistojen maannoksesta viittaa siihen, että kohde on verrattain nuori iältään (todennäköisesti 1900-luvulta). Kohde ei ikänsä ja luonteensa perusteella täytä kiinteän muinaisjäännöksen kriteereitä. Se kuitenkin liittyy lähellä sijaitsevaan historialliseen niitty-/peltoalueeseen, joka on ollut käytössä 1700-luvun lopulta alkaen. Kohdetta esitetään suojeltavaksi Västingimäen yleissuunnitelmassa elinkeinohistoriallisin perustein. Kohde esitetään merkittäväksi yleissuunnitelmaan merkinnällä /s, suojeltava rakenne.

Kartat: Kartat 1 ja 5

Kuvat: Tampere Västingimäki 2014: 13 - 16

Liite 1. Tampere, Vuores. Västingimäen yleissuunnitelma-alueen arkeologinen inventointi 2014. Digitaalkuvaluettelo.

Kuvannut Kirsi Luoto 2014. Kuvat on arkistoitu Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n arkistoon.

Kuva	Aihe	Kuvattu suunnasta	Pvm
1	Inventointialueen kivistä maastoa.	koillinen	23.9.
2	Inventointialueella jo 1700-luvun lopussa sijainnutta niittyalueetta, joka nykyään on heinää kasvavaa peltoa.	koillinen	23.9.
3	Inventointialueen rantaa.	pohjoiskoillinen	23.9.
4	Havainto 1, resentti maakuopanne.	lounas	23.9.
5	Kuopanteeseen kaivettu koepisto 1.	-	23.9.
6	Havainto 2, resentti kiviröykkiö.	-	23.9.
7	Havainto 3, resentit maakuopanteet A ja B.	etelälounas	29.9.
8	Koepisto 1 kuopanne A:ssa.	-	29.9.
9	Koepisto 2 kuopanne A:ssa.	-	29.9.
10	Koepisto 3 kuopanne B:ssä.	-	29.9.
11	Raivausröykkiö.	länsi	23.9.
12	Kohde Lahdesjärvi, kaksi maakuopannetta.	koillinen	4.10.
13	Kohde Lahdesjärvi, kaksi maakuopannetta.	länsiluode	4.10.
14	Koepisto Lahdesjärven kuopanteessa A.	-	4.10
15	Koepisto Lahdesjärven kuopanteessa B.	-	4.10

TAMPERE VUORES
VÄSTINGINMÄEN YLEISSUUNNITELMA-ALUEEN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2014

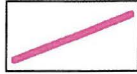
Kartta 1. Kohteiden sijainti

MK 1: 6000

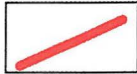
Digit. Kirsi Luoto

Kohteet 1 - 4

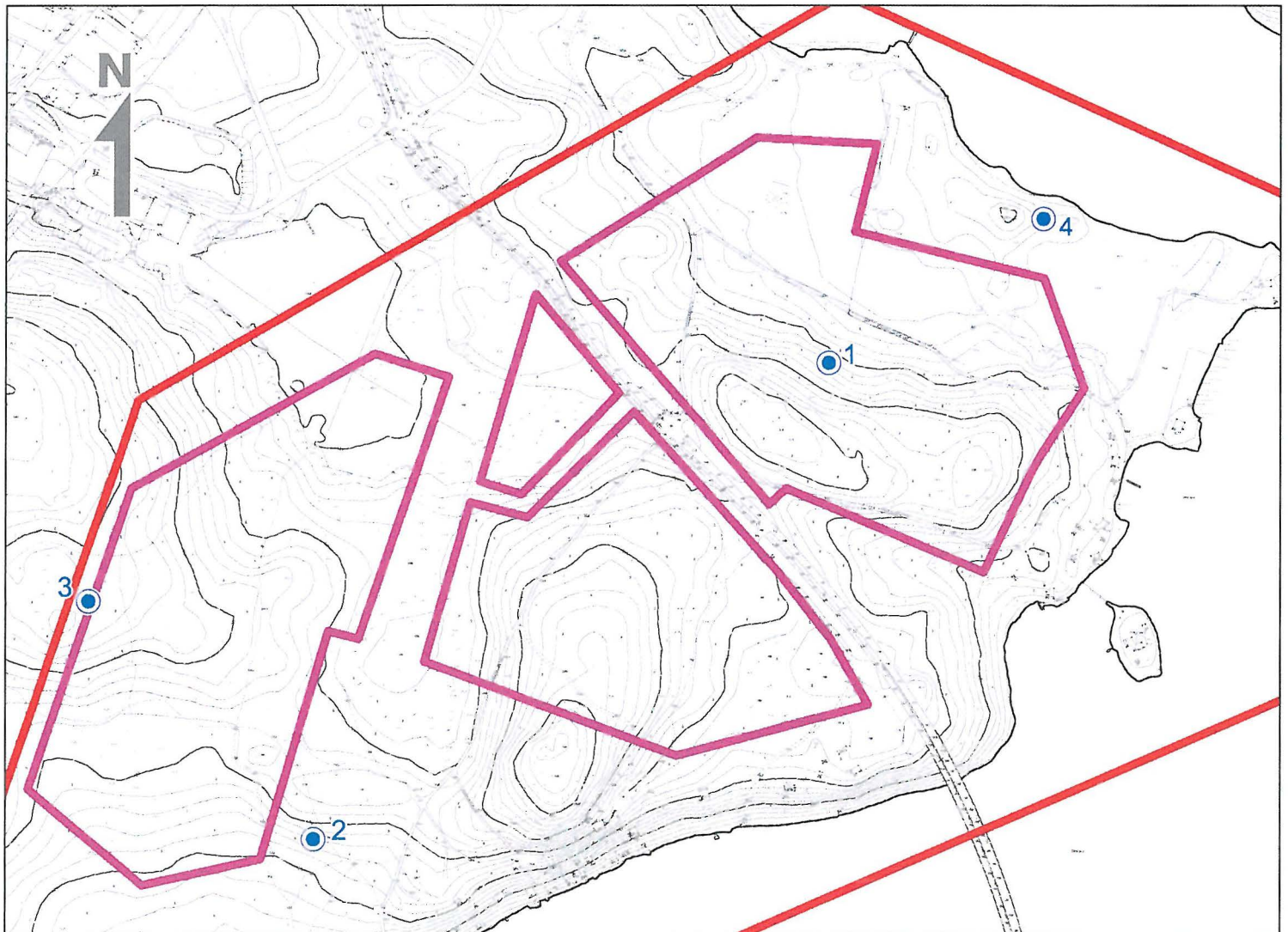
Vuoreksen osayleiskaavassa AP-merkinnöillä varustettujen alueiden rajat

Västinginjäven yleissuunnitelma-alueen raja

KOhteet:

1. Kalamajantie
2. Västinginjävi 1
3. Västinginjävi 2
4. Lahdesjärvi

Pohjakartta (c) Tampereen kaupunkimittaus

TAMPERE VUORES
VÄSTINGINMÄEN YLEISSUUNNITELMA-ALUEEN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2014

Kartta 2. Kohteen 1. Kalamajantie sijainti

MK 1: 1500

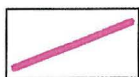
Digit. Kirsi Luoto

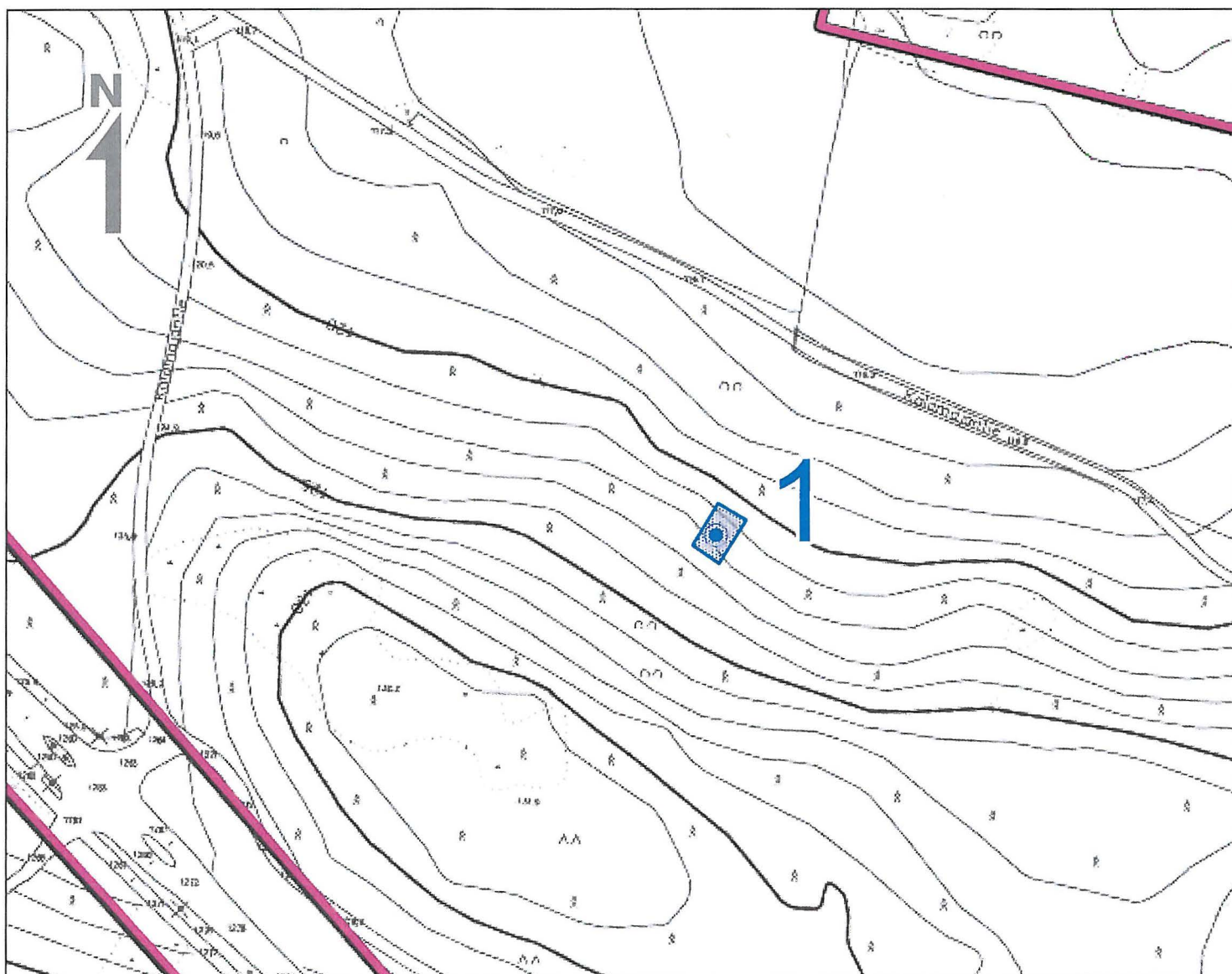
Kohteen koordinaattien osoittama piste

Kohteen rajaus

Vuoreksen osayleiskaavassa AP-merkinnöillä varustettujen alueiden rajat

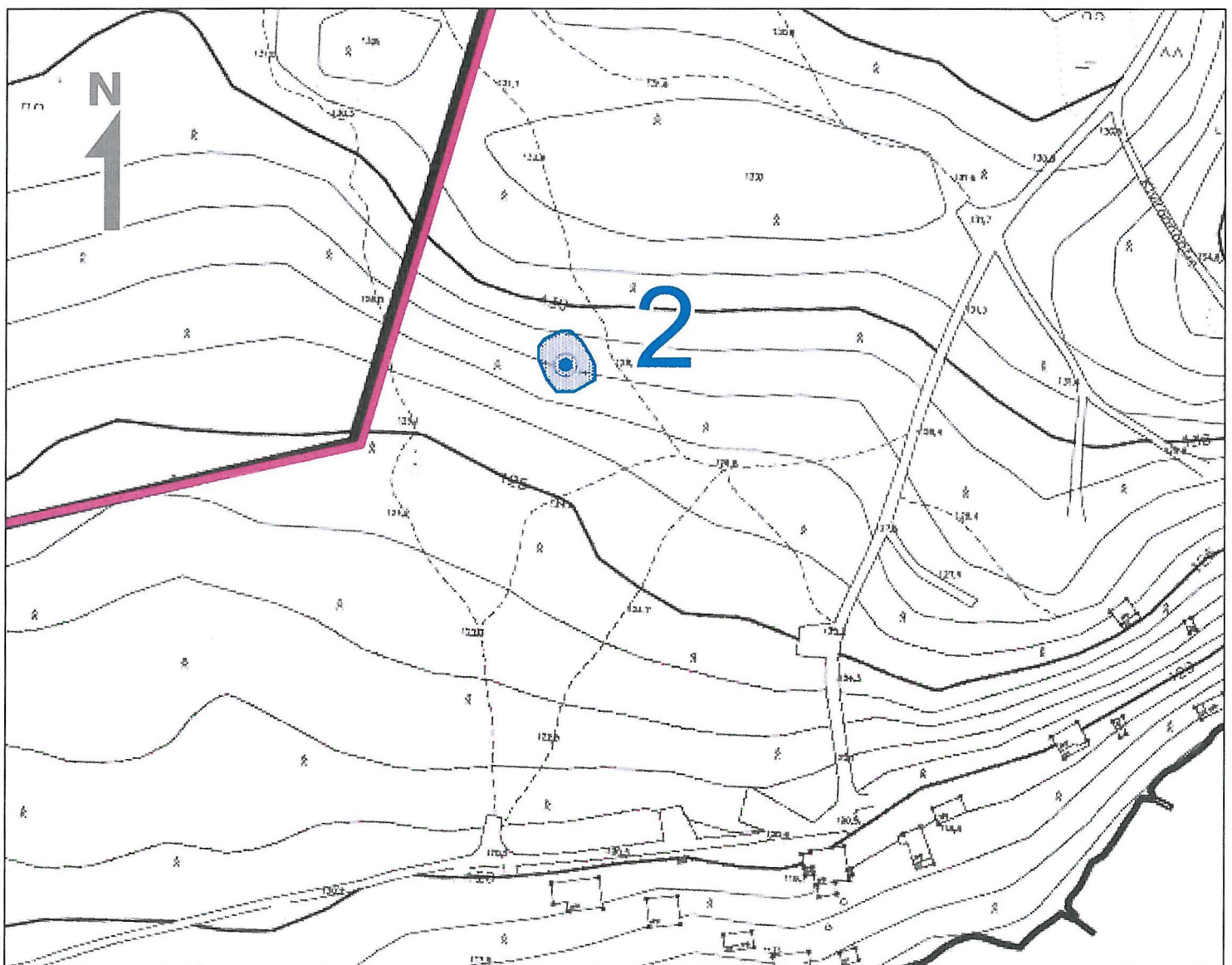
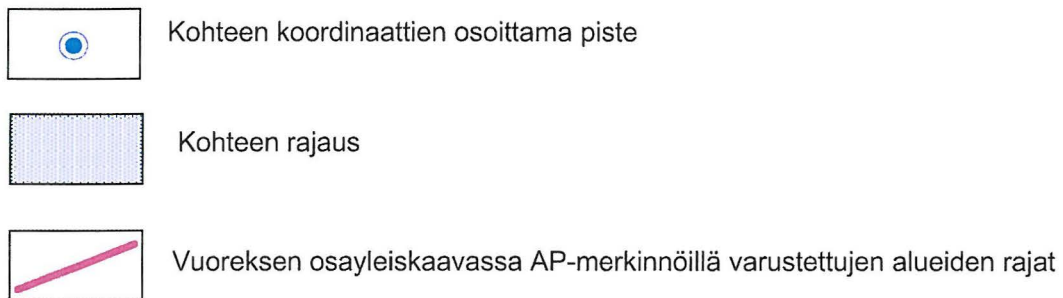

TAMPERE VUORES
VÄSTINGINMÄEN YLEISSUUNNITELMA-ALUEEN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2014

Kartta 3. Kohteen 2. Västinginmäki 1 sijainti.

MK 1: 1500

Digit. Kirsi Luoto

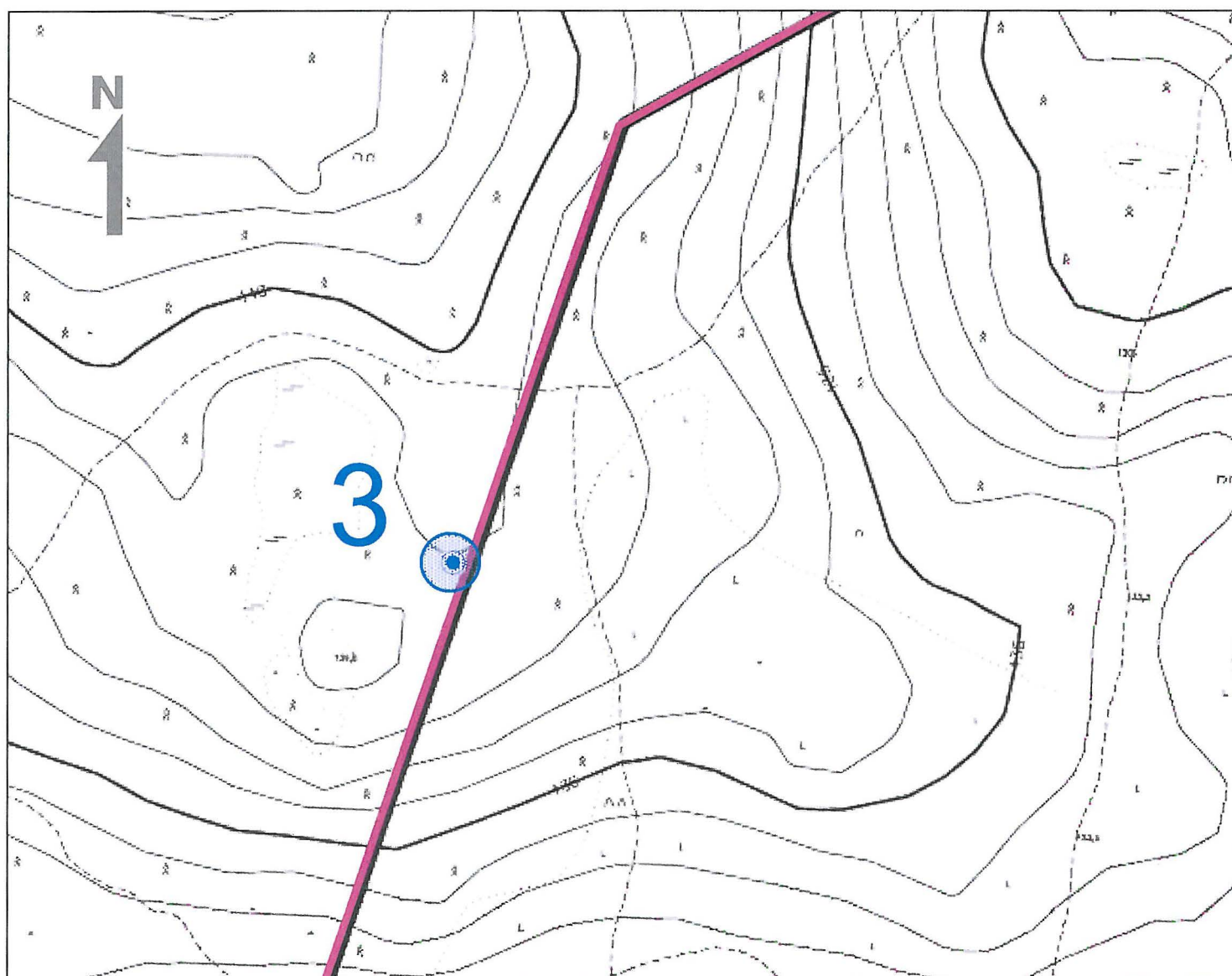
TAMPERE VUORES
VÄSTINGINMÄEN YLEISSUUNNITELMA-ALUEEN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2014

Kartta 4. Kohteen 3. Västinginmäki 2 sijainti.

MK 1: 1500

Digit. Kirsi Luoto

- Kohteen koordinaattien osoittama piste
- Kohteen raja-
aus
- Vuoreksen osayleiskaavassa AP-merkinnöillä varustettujen alueiden rajat

Pohjakartta (c) Tampereen kaupunkimittaus

TAMPERE VUORES
VÄSTINGINMÄEN YLEISSUUNNITELMA-ALUEEN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2014

Kartta 5. Kohteen 4. Lahdesjärvi sijainti.

MK 1: 1000

Digit. Kirsi Luoto

Kohteen koordinaattien osoittama piste

Kohteen rajaus

Vuoreksen osayleiskaavassa AP-merkinnöillä varustettujen alueiden rajat

